

Η ΘΕΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ (της Ιωάννας Μουτσοπούλου)

Πολύς λόγος γίνεται για τη λεγόμενη θετική σκέψη και θα έπρεπε να συλλογιστούμε για το νόημά της,

γιατί μεγάλοι αριθμοί ανθρώπων καταφεύγουν σε αυτόν τον τρόπο σκέψης, μη θέλοντας να αντικρύσουν την πραγματικότητα.

Τι σημαίνει αυτού του είδους η θετικότητα; Ότι σκέπτομαι την πιθανότητα καλής έκβασης των πραγμάτων, αποκρούω την αρνητική έκβαση, και πιστεύω ότι η ελπίδα αυτή θα είναι ένας καθοριστικός διαμορφωτής των εξελίξεων. Η θετική αυτή σκέψη έχει τα χαρακτηριστικά μιας μαγείας. Είναι όμως βάσιμη ή όχι;

Όσον αφορά την ατομική ζωή του καθενός σε καιρό ειρήνης και ευημερίας, όντως η "θετική σκέψη" δημιουργεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης στον εαυτό και πρωτοβουλίας και υπό αυτή την έννοια μπορεί να δημιουργήσει αντικειμενικά και ένα κλίμα ευνοϊκό για τις καλύτερες εξελίξεις. Αυτό δεν αποτελεί μαγεία αλλά μια πραγματική δυνατότητα στη ρύθμιση των κοινωνικών

σχέσεων. Επίσης, σαφέστατα επηρεάζει και την αυτοπεποίθηση που είναι αναγκαίος όρος για την ανάληψη και την επιτυχία εγχειρημάτων – που δεν είναι πάντοτε, βέβαια, για καλό.

Όταν όμως τα πράγματα αφορούν μεγάλα σύνολα ή, ακόμη χειρότερα, παγκόσμιες εξελίξεις, η επίκληση της θετικής σκέψης είναι ολότελα αβάσιμη και ανεύθυνη και, βέβαια, ανίκανη να αντιμετωπίσει το τσουνάμι των παγκόσμιων γεγονότων. Δείχνει άρνηση να αντιληφθεί κανείς την πραγματικότητα αλλά και φυλάκιση του εαυτού στον ατομισμό με τρόπο ώστε ο υπόλοιπος κόσμος να μη γίνεται αντιληπτός. Αυτό είναι ατομισμός ακόμη και όταν η διάθεση φαίνεται καλοκάγαθη. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η λεγόμενη θετική σκέψη υποκαθιστά την πράξη που είναι αναγκαία, τη βαθύτερη γνώση που πρέπει να έχει κανείς, τις πληροφορίες για τις υπάρχουσες συνθήκες, την αλληλεπίδραση με την κοινωνία και τη λειτουργία της συνείδησης για κατανόηση του συμβαίνοντος. Ο άνθρωπος αποφασίζει να παραμείνει αδρανής, γιατί η θετική σκέψη σαν πανάκεια θα τον σώσει από την καταιγίδα. Αυτό είναι η επιτομή της ανεύθυνης αδράνειας και είναι καθαρά ιδιοτελής (πέραν της αφέλειας), επειδή κάτι τέτοιο αποσκοπεί στην ατομική σωτηρία και όχι στην ανάληψη κοινωνικής ευθύνης για να βοηθηθούν όλοι.

Η εσωτερικότητα του ανθρώπου καταντάει έτσι να είναι βάση για μία φαντασίωση προστασίας και αφθαρσίας, αλλά μια τέτοια ανευθυνότητα δεν μπορεί να σχετίζεται με κανενός είδους πίστη. Είναι απλώς έκφραση της ιδιοτέλειας τόσο της αδυναμίας όσο και της δύναμης. Αντιθέτως, η αληθινή θετικότητα θα έπρεπε να εκφράζεται με όρους ενεργητικότητας και ανάληψης της κατάλληλης ευθύνης εν γνώσει της πραγματικότητας, πράγμα που οι σημερινοί δυτικοί έχουν τη δυνατότητα να το κάνουν. Μεγάλος όμως αριθμός τους έχει προτιμήσει να περιπέσει στην απόλυτη ιδιώτευση του ατομισμού και, επειδή το άτομο όταν δεν έχει μεγάλη δύναμη είναι ανίσχυρο απέναντι σε παγκόσμια γεγονότα, αναγκάζεται τότε να καταφύγει στη φαντασίωση, που είναι το τελικό όπλο του ατομισμού και η μόνη πια φαντασιακή διέξοδος από το πρόβλημα και τον φόβο.

Αυτό είναι μία ντροπή για έναν πολιτισμό που διατυμπανίζει τη λογική, τη γνώση και την αντικειμενικότητα. Αλλά και αυτά ακόμη ήταν στην ουσία εμποτισμένα με το παράλογο, γιατί η γνώση γινόταν σκληρότητα, η αντικειμενικότητα απουσία οράματος και προοπτικής και η λογική μια απόλυτη φαινομενικότητα. Αυτές οι στρεβλώσεις αποτέλεσαν και τη βάση της εν λόγω φαντασίωσης, όταν όλα τα ψεύδη κατέρρευσαν και ο βασιλιάς έμεινε γυμνός. Η φαντασίωση υποκατέστησε το όραμα που λείπει, αλλά είναι κι αυτή ατομιστική και περικλειστη στη φαινομενικότητα.

Ίσως βέβαια αυτό να είναι και το πρέπον τέλος σε έναν πολιτισμό που είχε την αυταπάτη μιας απόλυτης ορθότητας, ενώ είχε ενσυνείδητα εξοβελίσει την έννοια της Ηθικής ως δύναμης συνοχής του ατόμου, της κοινωνίας και του κόσμου.

Ιωάννα Μουτσοπούλου

Μέλος της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ

14/10/2017